

EUROOPA REGIONAALARENGU FOND (ERF)

Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) on üks ELi ühtekuuluvuspoliitika peamisi rahastamisvahendeid. Fondi eesmärk on aidata tasandada Euroopa eri piirkondade arengutaseme erinevusi ning vähendada mahajäämust kõige ebasoodsamates piirkondades. Erilist tähelepanu pööratakse piirkondadele, kus valitsevad rasked ja püsivalt ebasoodsad looduslikud või demograafilised tingimused, nagu väga väikese rahvastikutihedusega põhjapoolsemad piirkonnad ning saare-, piiriülesed ja mägipiirkonnad.

ÕIGUSLIK ALUS

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklid 174–178.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1301/2013, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgiga seonduvaid erisätteid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1080/2006.

EESMÄRGID

ELi toimimise lepingu artiklis 176 sätestatakse, et ERF on mõeldud selleks, et olla abiks põhiliste regionaalsete ebavõrdsuste korvamisel Euroopa Liidu piires. Fondi eesmärkide saavutamiseks toetatakse

- arengus mahajäänud piirkondade arendamist ja struktuurilist kohandamist;
- taandarenguga tööstuspiirkondade ümberkorraldamist.

ERFil on ajavahemikuks 2014–2020 kaks peamist eesmärki, nimelt

- investeerimine majanduskasvu ja töökohtade loomisse, et tugevdada tööturгу ja piirkondade majandust;
- Euroopa territoriaalne koostöö, et tugevdada piiriülest, riikidevahelist ja piirkondadevahelist koostööd Euroopa Liidus.

Esimese eesmärgi täitmiseks eraldatud vahendid jaotatakse kolme eri kategooria piirkondade vahel:

- enam arenenud piirkonnad, mille SKP elaniku kohta on üle 90% ELi keskmisest;
- üleminekupiirkonnad, mille SKP elaniku kohta on 75% kuni 90% ELi keskmisest;
- vähem arenenud piirkonnad, mille SKP elaniku kohta on alla 75% ELi keskmisest.

ERF toetab ka säästvat linnaarengut. Vähemalt 5% igale liikmesriigile eraldatud ERFi rahastamispaketist tuleb eraldada kestliku linnaarengu integreeritud meetmeteks, et lahendada majanduslikke, keskkonnaalaseid, kliimaga seotud, demograafilisi ja sotsiaalseid probleeme linnapiirkondades.

ERFi vahendite eraldamise üksikasjad ja tulevane kasutamine määratakse kindlaks partnerluslepingutes. Need on strategiadokumendid, mille iga liikmesriik koostab piirkondlike ja sotsiaalpartnerite osalusel.

TEMAATILINE KESKENDUMINE

Arvestades, et ERF aitab kaasa aruka, kestliku ja kaasava majanduskasvu strateegiale „Euroopa 2020“, peab ta keskenduma selle strateegia prioriteetidele. Peamised prioriteetid on järgmised:

- a. teadusuuringud ja innovatsioon;
- b. info- ja kommunikatsioonitehnoloogia;
- c. väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd) ning
- d. vähese CO₂-heitega majanduse edendamine.

Nende prioriteetide kontsentratsiooniate erineb vastavalt toetatava piirkonna kategooriale. Enam arenenud piirkonnad peavad eraldama vähemalt 80% oma ERFi vahenditest vähemalt kahele nimetatud prioriteedile ja vähemalt 20% vähese CO₂-heitega majanduse edendamiseks. Üleminekupiirkonnad peavad eraldama vähemalt 60% oma ERFi vahenditest vähemalt kahele nimetatud prioriteedile ja vähemalt 15% vähese CO₂-heitega majanduse edendamiseks. Vähem arenenud piirkonnad peavad eraldama vähemalt 50% oma ERFi vahenditest vähemalt kahele nimetatud prioriteedile ja vähemalt 12% vähese CO₂-heitega majanduse edendamiseks.

EELARVE JA FINANTSREEGLID

Programmitöö perioodil 2014–2020 kulutab EL ühtekuuluvuspoliitikale rohkem kui 350 miljardit eurot. See moodustab 32,5% kogu ELi eelarvest. ERFi eraldatakse ligi 199 miljardit eurot. See hõlmab 10,2 miljardit eurot Euroopa territoriaalse koostöö jaoks ja 1,5 miljardit eurot erieraldisena äärepoolseimatele ja hõredalt asustatud piirkondadele.

ERFist rahastatavate projektide nõutavat kaasrahastamise määra kohandatakse vastavalt konkreetse piirkonna arengutasemele. Vähem arenenud piirkondades (ja äärepoolseimates piirkondades) võib ERF rahastada kuni 85% projekti kuludest.

Üleminekupiirkondades võib see olla kuni 60% ja enam arenenud piirkondades kuni 50% projekti kuludest.

ETTEPANEK ELI 2020. AASTA JÄRGSE ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA KOHTA

2018. aasta mais esitas Euroopa Komisjon ettepanekud ELi ühtekuuluvuspoliitika reguleerimiseks pärast 2020. aastat. Ettepanekud sisaldavad järgmist:

- ERFi ja Ühtekuuluvusfondi määrus;
- määrus Euroopa territoriaalse koostöö eesmärki (Interreg) käsitlevate erisätete kohta.

Nendes ettepanekutes säilitatakse ERFi kaks praegust eesmärki: investeerimine tööhõivesse ja majanduskasvu ning Euroopa territoriaalne koostöö.

Samuti säilitatakse neis temaatiline keskendumine kahele peamisele prioriteedile: innovatsiooni, digitaalrajatuse ja VKEdede toetamine aruka spetsialiseerumise strateegia (poliitikaeesmärk nr 1) kaudu ning keskkonnahoidlikum, vähese CO₂-heitega majandus ja ringmajandus (poliitikaeesmärk nr 2). Euroopa Komisjon esitas samuti loetelu meetmetest, mida ERFist ei toetata, sealhulgas otsetoetused suurettevõtetele, lennujaamade taristule (välja arvatud äärepoolseimates piirkondades) ja mõnele jäätmekäitlusega seotud meetmetele (nt prügilad).

Euroopa Ülemkogu jõudis 2020. aasta juulis kokkuleppele ELi pikaajalise eelarve suhtes aastateks 2021–2027. Ülemkogu seisukoha kohaselt eraldatakse programmitöö perioodil 2021–2027 ERFile ligikaudu 200,36 miljardit eurot (sh 7,93 miljardit eurot Euroopa territoriaalse koostöö jaoks ja 1,93 miljardit eurot erieraldisena äärepoolseimatele piirkondadele).

Nende määruste suhtes kohaldatakse seadusandlikku tavamenetlust, mille alusel tegutseb Euroopa Parlament Euroopa Liidu Nõukoguga võrdsetel alustel. See tähendab, et enne 2020. aasta lõppu peavad need kaks institutsiooni saavutama ERFi tulevaste eeskirjade suhtes konsensusi.

Euroopa Parlament võttis 2019. aasta märtsis vastu oma esimese lugemise seisukoha komisjoni ettepanekute suhtes.

EUROOPA PARLAMENDI ROLL

Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide käsitlevate uute õigusaktide koostamisel tegutseb Euroopa Parlament Euroopa Liidu Nõukoguga võrdsetel alustel. ERFi määrus aastateks 2014–2020 võeti vastu seadusandliku tavamenetluse korras, mille puhul on parlamendil täielik õigus esitada muudatusettepanekuid. Läbirääkimiste käigus ELi ühtekuuluvuspoliitika üle aastateks 2014–2020 suutis Euroopa Parlament suurendada paindlikkust temaatilist keskendumist ja investeerimisprioriteete käsitlevate eeskirjade kohaldamisel. Lisaks suurendati parlamendi ettepanekul ERFist antavat toetust linnadele ja integreeritud linnapoliitikale.

Marek Kołodziejcki

